

Kirje

11.8.2025

VN/10574/2025-VM-133

Valtiovarainministeriö

**Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotettu muutos nostaisi kaivostoiminnassa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta.

Ehdotetut muutokset lisäisivät valtion sähköverotuloja 11 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla. Vaikka summa suhteutettuna Suomen kaivosalan yritysten liikevaihtoon voi vaikuttaa pieneltä, on verorasituksen kasvu merkittävä suhteessa yhtiöiden kannattavuuteen. Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että vaikutustenarviointi on edelleen puutteellinen eikä siinä ole huomioitu esimerkiksi yhteisvaikutuksia samanaikaisten kaivosveron nostojen kanssa. Näin ollen veronkiristysten vaikutuksia investointeihin, kaivosten elinkaareen tai kannattavuuteen ei ole arvioitu asianmukaisesti. Ministeriö kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin arvioinnin kannalta oleellisiin näkökohtiin:

Suomen kansallinen mineraalistrategia julkaistiin joulukuussa 2024. Strategia on kasvustrategia, jonka tavoitteena on vastata kasvavaan mineraalien tarpeeseen kestävässä siirtymässä, turvata teollisuuden raaka-ainehuolto geopoliittisissa haasteissa sekä edistää kestävä ja vastuullista mineraalitaloutta Suomessa turvaamalla työtä ja hyvinvointia koko Suomessa.

Geopoliittisesti epävakaa maailmantilanteessa on entistä tärkeämpää, että Suomi säilyttää houkuttelevuutensa vakaana ja ennustettavana investointiympäristönä. Ennakoitava sääntely ja verotus ovat keskeisiä tekijöitä, kun kansainväliset toimijat tekevät päätöksiä pitkäjänteisistä investoinneista kriittisten raaka-aineiden tuotantoon. Hiljattain julkaistussa, kaivosalan investointien houkuttelevuutta mittaavassa Fraser Instituten globaalissa vuosittaisessa tutkimuksessa investoijat esittivät kasvavan huolensa liittyen kaivosalan verotuksen ennakoitavuuteen Suomessa.

Esitetyllä sähköveroluokan nostolla on merkittävät vaikutukset kaivosten liikevaihtoon ja kannattavuuteen. Verojen korotuksia ei voida siirtää hintoihin, koska hinnat määräytyvät joko materiaalipörssissä tai pitkäaikaisissa sopimuksissa asiakkaiden kanssa. Tässä yhteydessä tulee huomioida yhteisvaikutus kaivosverojen usean noston kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että sähköveron noston ja kaivosveron käyttöönoton yhteisvaikutukset saattavat vaikuttaa teknologiainvestointien ajoitukseen, kaivoksen elinaikaan, vähähiilisten toimintojen toteutumiseen ja sähköistymiseen. Useat kaivosyhtiöt ovat esittäneet omia laskelmiaan negatiivisista talousvaikutuksista, mutta Suomen koko kaivosteollisuuden kattavaa arviointia ei ole käytettävissä.

Sähköveroluokan korotus lisäisi verotuloja vuonna 2026, mutta pidempiaikaisia vaikutuksia ei ole esitetty. Kaivosalan yritysten arvioiden mukaan esitetyt veronkorotukset kasvattaisivat kaivosyhtiöiden vuotuisia kustannuksia kymmenillä miljoonilla euroilla. Toinen merkittävä vaikutus olisi kaivosten elinkaaren lyhentyminen: elinkaaren lyhentymisen veronkiristysten vaikutuksesta esimerkiksi kahdella vuodella vähentäisi kaivosyhtiöiden laskelmien mukaan verotuloja sadoilla miljoonilla euroilla vuodessa. Joitakin kaivoksia on haasteellisessa kannattavuustilanteessa maailmanmarkkinoiden kysyntätilanteen takia. Näiden kaivosten osalta taloudellinen kantokyky ei ehkä kestä korotuksien yhteisvaikutusta, jos ne syövät tehostustoimien vaikutukset. Siten negatiiviset vaikutukset näkyisivät jo 2027 alkaen, jos kaivosten tilannetta joudutaan myös tukemaan.

Teollisuusmineraalien osalta korotettu hinta siirtyy maatalouden ja rakennustuoteteollisuuden maksettavaksi eli aloille, joilla jo nyt on taloudellisesti haastavaa. Korotus voi näin heijastua lisääntyvänä maataloustuen tarpeena. Näiden tekijöiden vaikutusarviointia ei ole esitetty.

Yksi tärkeä tekijä investointien houkuttelussa Suomeen tulisi olla ennustettava toimintaympäristö. Veronkorotukset ja sähkövero kokonaisuutena eivät anna positiivista kuvaa toimintaympäristömme vakaudesta. Veronkorotukset ja niiden ennustamattomuus voivat vaikuttaa merkittävästi kaivostoimijoiden päätöksiin

kaivosalueiden toiminnan jatkohakemuksille, jolloin pitkäaikaisvaikutukset verotuottoihin ja työllisyyteen voivat olla merkittävästi.

Sähköistäminen on merkittävä ympäristö- ja tuottavuustekijä kaivostoiminnalle. Korotusta ollaan kohdistamassa vain kaivostoimintaan, ei rikastustoimintaan. Kaivosten energiatehokkuuteen on kiinnitetty paljon huomiota, ja tehostumistoimiin on liittynyt myös sähköistäminen esimerkiksi malmin kuljetukseen kaivokselta rikastamolle. Vaikutusarvioinnissa vertaillaan sähkön hintaa polttoaineen hintaan. Siinä ei oteta huomioon investointikustannuksia, jotka ovat merkittävät siirryttäessä sähköiseen liikkumiseen painavilla kuormilla ja ajoneuvoilla. Kannattavuuden heikkeneminen ei vaikuta kannustavasti investointipäätöksiin, jos saatava etu kapenee verotuksella. Kaikki kaivokset eivät muodostu tuuletettavista tunneleista, joten tämäkään etu ei suoraan kompensoi sähköveroa.

Sähköistymiseen liittyy myös kaivosten voimakas digitalisaatio, joka on tuonut erityisosaamista suomalaisille teknologiatoimittajille. Sähkönkulutus kaivosympäristössä on siis merkittävässä kasvussa, vaikka toiminta tehostuisikin. Kaivostoiminnassa ollaan siirtymässä tulevaisuudessa autonomisiin järjestelmiin, joiden edellytyksenä on koneiden ja laitteiden sähköistyminen.

Kaivosvero ja sähköveroluokan muutos kohdistuvat kaivostoiminnan kustannuksiin, eivätkä ne määräydy toiminnan tuottojen perusteella. Vero ei siten kohdistu esim. tuontimalmin käsittelyyn, vaan vaikuttaa kotimaisen raaka-aineen kilpailukykyyn negatiivisesti.

Ministeriö kiinnittää huomiota, että kaivosten sähköistäminen on yksi alan tärkeimmistä toimista fossiilisista polttoaineista irtautumiseksi. Puhtaan teknologian ratkaisujen pilotointi Suomessa tukee vienninedistämistä, sillä vastaaville ratkaisuille on kysyntää kaikissa kaivosmaissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että vaikutustenarvioinnissa esitetyn EU-oikeudellisen haasteen lisäksi Euroopan komissio korostaa useassa uuden työohjelmansa toimintasuunnitelmassa energiantensiivisen teollisuuden edullisen sähkön saatavuuden tärkeyttä Euroopan kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Ohjelmissa esitetään sähköveroluokan alennusta tai poistoa yhtenä instrumenttina. Alustavien vertailujen perusteella useissa johtavissa kaivosmaissa kaivoksilla ei ole erillistä sähköveroa tai kaivokset kuuluvat alempiin veroluokkiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että ennen lakiesityksen jättämistä valtionvarainministeriö käynnistää kokonaisvaltaisemman arvioinnin yhdessä sidosryhmien kanssa ja arvioi vaihtoehtoisia veromalleja, jotka pohjautuvat kaivosten todelliseen kulutukseen ja tulokseen ja tukevat Suomen kilpailukykyä ja kestävää kaivostoimintaa.

Ylijohtaja, osastopäällikkö Juhapekka Ristola

Teollisuusneuvos Jyrki Alkio

|          |                                             |
|----------|---------------------------------------------|
| Jakelu   | Valtiovarainministeriö                      |
| Tiedoksi | VM VO Valmisteverotusyksikkö, Leo Parkkonen |

**VN/10574/2025-TEM-156**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: